

no rešili. — Vse svoje telesne in duševne sile so žrtvovali domovini. Ali naj na starost med ubožnimi najubožnejši stradajo?

— **Ustanovni zavod za gluho-neme v Ljubljani.** C. kr. deželna vlada razglasi: Na ustanovnem zavodu za gluho-neme v Ljubljani se bodo, ako razmere to dopustijo, s pričetkom šolskega leta 1915/6 nanovo sprejemali gluho-nemi šoloobvezni otroci na prošnjo roditeljev ali njih namestnikov. — Pogoji za priпуск k pouku, oziroma za sprejem v zavod so: 1. Gluhonemost ali takšna stopnja naglušnosti, da se dotičnik s poslušom ne more naučiti glasovnega jezika; 2. izpolnjeno 7. in ne še prekaženo 12. leto življenja in 3. primerna telesna zmožnost in sposobnost za izobraževanje. — Od sprejetja so brezpogojno izključeni bebasti, slaboumni in božjastni otroci kakor tudi otroci, ki imajo nalezljive bolezni in druge telesne hibe. Ravnotako se ne morejo sprejeti otroci, katerih govorila niso zmožna pričuti se glasovnega jezika, ki so v veliki meri kratkovidni ali daljnovidni in ki močijo posteljati. — Sposobnost za izobraževanje se dokaže s posebno preizkušnjo, ki jo je prebiti v zavodu; dan in ura te preizkušnje se razglasita ob svojem času. — Gojenci morajo v dobi svojega izobraževanja v zavodu dobiti stanovanje in hrano proti plačilu letnega zneska 300 K. — Ako se ubožstvo dokaže, se preskrbovalni stroški lahko znižajo ali popolnoma spregledajo. — Znotranji gojenci dobe vso preskrbo v zavodu; vendar jih morajo tisti, ki so jih dolžni preživljati, preskrbeti s predpisano vrhno obleko in s potrebnim perilom. Znotranji gojenci morajo, in sicer tudi kadar se preskrbovalni stroški znižajo ali spregledajo, v zavod sledeča oblačila v dobrem stanu in zaznamovana s seboj prinesiti, in sicer dečki: 2 zgornji obleki, klobuk in zimsko suknjo, dvoje čevljev, 6 srajc, 6 spodnjih hlač, 6 parov nogavic, 6 žepnih robcev in dežnik; deklice: 2 zgornji obleki, klobuk ali ruto in zimsko jopico, dvoje čevljev, 6 srajc, 6 spodnjih kril, 6 hlač, 3 naprsne jopice, 3 predpasnike, 6 parov nogavic, 6 žepnih robcev in dežnik. — Prošnje za priпуск k pouku, oziroma za sprejem znotranjih gojencev v zavod, je do 20. junija 1915. l. lagati pri vodstvu ustanovnega zavoda za gluho-neme v Ljubljani. — Prošnje je opremiti z nastopnimi listinami: a) z rojstnim listom, b) z izprijevalom o cepljenih kozah, c) z zdravniškim izprijevalom o gluho-nemosti z napovedjo, kako je ta nastala, in o telesni zmožnosti, d) z domovinskim listom, d) s šolskimi naznanili, če jih ima dotičnik. — Kadar se prosi, da bi se dotičnik sprejel za znotranjega gojenca, je priložiti vrhutega izkaz o imetju ali pa zavezo pismo, da bo plačeval po 300 kron preskrbovalnih stroškov na leto ali pa v zakoniti obliki napravljeno ubožno izprijevalo. — Pristavlja se še, da se prošnje, ki bi dospelo po 20. juniju t. l. in ki bi se ne vložile predpisanim potom, to je pri vodstvu ustanovnega zavoda za gluho-neme ali ki bi bile pomanjkljivo opremljene, ne bodo uvaževale.

— **Okrajnih učiteljskih konferenc v šolskem letu 1914/15 ne bo.** Tako je odločil c. kr. deželni šolski svet, pooblaščen od naučnega ministrstva. Ker je mnogo učiteljev vpoklicanih in ker ne bo dobiti zaradi pomanjkanja primernih zborovalnih prostorov, je redno zborovanje okrajnih šolskih konferenc v večini okrajev onemogočeno, zato te skupščine v tekočem šolskem letu odpadejo.

— **Draginjska podpora učiteljstvu.** Deželni odbor je na svoji sobotni seji sklenil, da se prizna vsemu ljudskošol. in meščanskošolskemu učiteljstvu enkratna draginjska podpora v sledeči izmeri: Provizorični učitelji in učiteljice dobe po 60 kron, definitivni pa po 80 K; vrhutega dobi vsak učitelj oziroma učiteljica za vsakega nepreskrbljenega otroka do 18. leta po 15 kron. — Samci, ki so vpoklicani v vojno službo, so od podpore izključeni, rodovine oženjenih vpoklicanih učiteljev pa dobe polno podporo. Z izplačevanjem se mora takoj začeti. — Finančni efekt tega sklepa deželnega odbora bo znašal okroglo 100.000 kron. Ker je dežela zaradi zakasnitve že sklenjene regulacije učiteljskih plač od pričetka vojne prihranila že blizu pol milijona kron, je upravičeno upanje, da se vsega priznanja vredni sklep deželnega odbora po primernem času obnovi.

— **O umrlem tovarišu Janku Pianeckem** piše »Sava«: Umril je v Škofji Loki učitelj na tamkajšnji deški ljudski šoli gospod Janko Pianecki. V veličastnem izprevedu so ga spremili k zadnjemu počitku dne 3. t. m. Tovariši so mu ob grobu zapeli ganljive žalostinke. Pokojnik se je rodil 1866. leta v Kozarščah pri Lo-

žu, pohajal gimnazijo v Ljubljani, dovršil ondi učiteljske in deloval kot učitelj v nekdanjem Waldherrjevem zavodu v Ljubljani, v Radovljici, v gluho-nemnici v Ljubljani, kot učitelj-voditelj v Sori in nazadnje kot učitelj v Škofji Loki. Pianecki je bil jako izobražen mož: spreten risar, nadarjen pevec in glasbenik, vnet sadje-rejec. Iz lastnega veselja se je dovršeno naučil francoščine. V Škofji Loki se je po njegovem prizadevanju osnovala mestna godba. Blagi pokojnik naj počiva v miru v ljubi zemlji slovenski!

— **Volilo barona Schwegla kranjski deželi.** Pokojni baron Schwegel je volil kranjskemu deželnemu muzeju »Rudolfinu« svojo zbirko slik, orientalskih preprog, orožja in umetnin in še posebe dragoceno numismatično zbirko — vse to po izbiri gospe vdove in pod pogojem, da pridejo vse imenovane dragocene zbirke v last in posest deželnega muzeja stoprav po njeni smrti. Hraniti se bo moralo vse v posebnem prostoru; za prireditve takega prostora je volil pokojnik še posebe 10.000 kron. — Za slučaj, da bi gospa vdova izročila muzeju tudi pokojnikove lastnoročne zapiske in druge spise, je uporaba teh v literarne svrhe dovoljena stoprav po preteku petdesetih let od pokojnikove smrti.

— **Iz Idrije nam pišejo:** Za c. in kr. bosn.-herc. črnovojni delavski oddelek, ki je sedaj nastanjen v Idriji in šteje 245 mož, so nabrale učiteljice tukajšnje dekliske šole 262 srajc, 161 parov hlač, 58 parov onuč in 12 parov nogavic. Mnogim srajcam in hlačam je bilo treba popravila, ki so ga tudi učiteljice preskrbele deloma same, deloma sta jim pri tem pomagali g. Marija Pelhanova in gđ. Franja Vidmarjeva. — Kar je bilo premalo trdnega za delavca, se je poslalo ubožcem v hiralnico sv. Antona v Spodnji Idriji, oziroma se bo še odposlalo vojakom ranjencem. — Vsa čast požrtvovalnim kolegijam!

— **Umril je na Sinji gorici pri Vrhniki** odnotni posestnik Mihael Šemerl. Rajnik je bil izredno delaven na gospodarskem polju. Bil je član, odbornik in soustanovnik obč. hranilnice na Vrhniki, odbornik krajnega šolskega sveta v Blatni Brezovici in občinski odbornik na Vrhniki. Za napredek šole je bil jako vnet.

— **Iz ruskega ujetništva** se je oglašil učitelj v Ribnici na Dolenjskem, tovariš Viktor Grčar, ki se nahaja v mestu Ashabad ob perzijski meji. Piše, da se mu godi dobro, da je zdrav in zadovoljen. Dopisnica je potrebovala na Kranjsko skoro dva meseca.

— **Zaročil se je Hinko Zupančič,** davčni asistent v Derventu, z Justo Kmetovo, učiteljico v Šturijah pri Ajdovščini. Bilo srečno!

— **O štedenju z živili in o prehranjevanju s koruzo** je predaval v nedeljo, dne 2. maja, v Trnovem na Notranjskem nadučitelj Rudolf Horvat ob številni udeležbi in velikem zanimanju mož in žen.

— **Ekskurendno šolo na Veliki Bukovici** opravlja po odhodu učitelja F. Lampreta nadučitelj R. Horvat iz Trnovega.

— **Znamenje časa.** Potom inserata v »Slovenskem Narodu« (št. 102 z dne 6. t. m.) išče učiteljica primerne službe.

— **Imenovanja v šolski službi.** Okrajni šolski nadzornik Anton Majer v Ljubljani je vpoklican v službovanje k deželnemu šolskemu svetu. — Na njegovo mesto pride v Ljubljano nadučitelj in začasni okrajni šolski nadzornik v Novem mestu Fran Lavtižar. V Novo mesto pa pride kot začasni okrajni šolski nadzornik nadučitelj Janko Grad iz Most pri Ljubljani.

— **Ljudska šola v Toplicah na Dolenjskem** je odposlala »Rdečemu križu« v gotovini 63 K 2 h, 1381 kg sadja, 24 kg robidnega lista, 21 snežnih čepic, 19 parov celih rokavic, 3 pare pol rokavic, 9 parov zapestnikov, 5 parov dokolenic, 40 parov nogavic, 83 parov krp, 600 parov papirnih podplatov in 94:5 kg raznih starih kovin. Tovariš Davorin Matko pomaga v pisarni »Rdečega križa«, je član žetvene komisije in kolonski poveljnik gasilnega društva za prevažanje bolnih in ranjenih vojakov s kolodvora in nazaj. — Tako tudi ta šola pod požrtvovalnim vodstvom svojega vrlega nadučitelja v polni meri izvršuje človekoljubno in patriotsko delo.

— **Iz Metlike nam pišejo:** Dne 12. t. m. je bil pozvan k nastopu vojaške službe tukajšnji 40letni učitelj Konrad Barlé, ki je oče peterih še nepreskrbljenih otrok. Težka ločitev je bila to za njega. Njegov oče, vpokojen učitelj, ima zdaj petero sinov v vojni. Eden, nadporočnik, je bil že dvakrat ranjen in dvakrat odlikovan, in sicer s »signum laudis« in voja-

škim zaslužnim križcem z vojno dekoracijo. Drugi, rezervni nadporočnik, je po petmesečnem boju tako opešal, da ni več za vojno službo; prideljen je kot sodnik k vojnemu sodišču. Tretji, poročnik, je smrtno nevarno ranjen. Četrti, četovodja, je obolel in si nakopal trajno telesno napako. Po odhodu Barletovem je zdaj ostal na štirirazrednici z dvema vzporednicama edini moški, nadučitelj V. Burnik. Na dejamo se, da nam deželni šolski svet pošlje kakega učitelja, ker nam od pričetka šolskega leta že nedostaje enega učitelja; učitelj Morela je bil namreč odpoklican takoj ob pričetku vojne pod orožje.

— **Društvo »Narodna Šola«** je »Kmetška posojilnica ljubljanske okolice« podarila za leto 1914. K 100 podpore. Za ta velikodušni dar se izreka tem potem najiskrenejša zahvala.

Štajerske vesti.

FRANC WINKLER.

V Slovenjem Gradcu, v svojem rojstnem kraju, je dne 11. t. m. umrl tovariš Franc Winkler, učitelj v Konjicah, star šele 28 let. — Bodi tovarišu, ki je moral tako mlad zapustiti to solzno dolino, ohranjen ljub spomin!

— **Zaročil se je gospod Ph. Mr. Fedor Gradišnik,** sin tovariša Armina Gradišnika, z gospodično Štefi Kukmanovo. Iskreno čestitamo!

— **Št. Juri ob Južni železnici.** Poročajo nam: Mnogim znancem in prijateljem Julčeta Sevnika, učitelja v Dramljah, naznanjamo, da smo dobili obvestilo potom avstrijskega centralnega urada za vojne ujetnike, da je ujet in bolan v Bobrowu, gubernija Voronež na Vel. Ruskem. Ker je bil naš Julče pred ujetništvom že ves prehlajen in ozebljen, posebno na nogah, ubožec trpi sedaj najbrže na posledicah. Upajmo, da se nam kmalu vrne čil in zdrav.

— **Izpit učne usposobljenosti** so pred c. kr. izpraševalno komisijo v Mariboru v letošnjem pomladanskem roku prebili naslednji slovenski učitelji in učiteljice: a) za meščanske šole s slovenskim in nemškim učnim jezikom: Ludvik Ivanjšič, stalni učitelj v Sv. Juriju ob Ščavnici, in Josip Steinberger, učiteljski suplent v Poljčanah, oba za II. skupino, ter Irma Scheligo, stalna učiteljica v Sv. Rupertu v Slov. goricah, za I. skupino; b) za obč. ljudske šole s slovenskim in nemškim učnim jezikom: Anton Fünk, provizorični učitelj pri Sv. Stefanu, Santa Gustinova, suplentinja v Središču, Alojzij Hofbauer, začasni učitelj v Dolu, Ivana Poličeva, začasna učiteljica pri Sv. Marku, Josip Puhr, začasni učitelj pri Sv. Marku, Rudolf Rakusa, provizorični učitelj pri Sv. Lenartu p. Vel. Nedelji, Ivana Samoborova, suplentinja pri Sv. Benediktu v Slov. goricah, Marija Teuščeva, začasna učiteljica pri Sv. Andreju-Leskovec; c) s slovenskim učnim jezikom: Filomena Trutschlova, začasna učiteljica pri Sv. Andreju-Leskovec; d) dopolnilni izpit za obč. ljudske šole z nemškim učnim jezikom: Amalija Soršakova, suplentinja v Makolah.

— **Šole v Gradcu zaprte.** Graška »Tagespost« piše: 11. t. m. so zaprli razen Elizabetne šole v Gradcu vse ljudske in meščanske šole. Zapreti nameravajo tudi skoraj vse zasebne šole. Koliko časa ostanejo šole zaprte, se danes še ne ve. Šole porabijo za vojaške namene.

— **Iz ruskega ujetništva** se je oglašil tov. R. Zupanek, učitelj v Novi cerkvi pri Celju. Zadnje njegovo poročilo z bojišča je bilo datirano 16. decembra 1914. Bil je na sv. večer zdrav ujet. Nahaja se v mestu Kaahka gubernija Srednja Azija. — Po petih dolgih mesecih je zopet posijalo solnce zapuščeni ženi in malima sinoma. To v tolažbo onim, ki nestrpnost pričakujejo poročil svojih dragih.

— **Več deželnih prostih mest** je razpisanih na deželni vinorejski in sadje-rejski šoli v Mariboru. Prošnje do 15. julija pod običajnimi pogoji.

— **Gospodinjstvo šole** v Sv. Juriju ob Južni železnici na Štajerskem prično v kratkem zidati. Poslopje bo stalo 80.000 kron. Stroške nosi poljedelsko ministrstvo.

— **Umril je v Kranju** pred kratkim obče spoštovani gospod cesarski svetnik Anton Orehek, bivši davčni nadupravitelj ravnotam. — Njegovi hčeri, naši tovarišici učiteljici Slavici Orehkovi pri Sv. Juriju v štaj. Slovenskih goricah naše sožalje!

— **Žetvene komisije na Štajerskem.** Glasom naredbe c. kr. štajerske namestnijske se morajo poslati žetvenim

komisarjem seznaniti članov za žetvene komisije, ki se imajo sestaviti v vsaki vasi. C. kr. vinarski nadzornik Franc Matjašič kot žetveni komisar še od mnogih občin svojega delokroga takih seznamov ni dobil; naj se mu čimprej dološljejo!

Goriške vesti.

IVAN KRAŠEVEC.

V nedeljo preteklega tedna proti večeru je umrl v Gorici tovariš Ivan Kraševac, učitelj na slovenski mestni šoli Podturnom, star okoli 55 let. Pokojni Kraševac, ki je bil doma iz Medane v Brdih, je služboval na več krajih, največ časa v Biljah pri Gorici, odkoder je prišel v Gorico na slovensko šolo v Ajševici in potem v Podturen. Kraševac je poučeval v Gorici tudi kaznjence. Pokojnik je bil dober učitelj, človek tihega, mirnega značaja. Zapušča vdovo in 5 otrok; eden je sedaj kot enoletni prostovoljec v vojni službi, jurist, ena hčerka je učiteljica. Kraševac je trpel dalje časa na obistni bolezni, ki ga je končno spravila na mrtvaški oder. Naj počiva v miru dobri, blagi tovariš Kraševac, razžaloščen družini pa naše iskreno sožalje!

JOŠKO ŠTANTA.

V Medjavasi, kjer je ekspoziatura enorazrednice v Devinu, je umrl dne 4. t. m. na pljučnici v 28. letu svoje starosti tovariš Joško Štanta, učitelj na tamkajšnji šoli. Pogreb se je vršil 6. t. m. v St. Ivan pri Devinu. Pokojnik zapušča vdovo in troje sirot. Naj v miru počiva, preostalim pa naše iskreno sožalje!

FERDINAND SIMČIČ.

Dne 3. t. m. je umrl v goriški bolnišnici po dolgem in mučnem trpljenju tovariš Ferdinand Simčič, nadučitelj v Biljani v zapadnih Brdih. Star je bil šele 46 let, bolehal je že več časa. Pokojnik zapušča razžaloščeno vdovo in dva otroka. Pogreb se je vršil dne 5. t. m. ob 7. uri zjutraj ob jako številni udeležbi šolskih oblasti in mnogobrojnih pokojnikovih čestilcev na domače pokopališče v Biljani. Pokojniku, ki je bil izvrsten in odličen vzgojevalec naše mladine, naj bo pokoj sladak, preostalim pa naše iskreno sožalje!

— **Prof. Ferdinand Seidl** je pri svojem odhodu iz Gorice podaril c. kr. moškemu učiteljsku v Gorici, ki mu je bil za svojega tukajšnjega bivanja vedno prijateljski naklonjen, množico učil in knjig (med drugim dragoceno zbirko kristalov, dva geološka zemljevida, 1 higrometer itd.). Za to vedeudno darilo mu bodi na tem mestu izrečena iskrena zahvala.

— **C. kr. okrajni šolski svet v Gorici** razglasi: »Patriotsko nabiranje kovin za vojno se nadaljuje še par tednov. Kdor je v položaju, da bi lahko pogrešal kak predmet iz onih kovin, ki jih potrebuje vojna uprava, naj ga izvoli izročiti tamošnjemu županstvu, ki odpošlje potem ves nabrani material na pristojno mesto. Darovalec bi ne vršil samo patriotske dolžnosti, ker bi pomagal vojni upravi, da premaga težave glede vojnih pripomočkov, ampak bi storil obenem tudi dobro delo, ker bi pomagal olajšati usodo v vojni onemoglim vojakom invalidom, ki jim pripade skupiček za nabrane kovine«.

— **Goriški deželni odbor.** Deželni poglavar dr. Franko se je odpovedal mestu deželnega odbornika. Izvoljen je bil

Če gospodinja ne ve, katero primes naj vzame k zrnati kavi, naj poskusi Kathreinerjevo Kneippovosladnokavo.

Popolnoma bo zadovoljna.

Dri poteka je pravi, prost, na predpis zakuhane. Dobi se povsod. Kdor hoče naj natančnejšega štati o tej kavini pišati, naj pošto Kathreinerjevim tvornicam za sladno kavo d. dr., Dunaj 1., Annagasse 11. 8.

dne 1. oktobra 1913 za namestnika deželnega odbornika dr. Gregorčiča, a je fak- tično opravljal vse posle deželnega odbo- rnika. Dr. Gregorčič je bil izvoljen za pra- vega deželnega odbornika samo zaradi tega, da ga je mogel deželni odbor poslati v deželni šolski svet. Sedaj se je dr. Fran- ko prostovoljno umaknil in je prevzel de- želnoodborniške posle dr. Gregorčič. Go- riški deželni odbor je sestavljen sedaj ta- kolo: deželni glavar dr. Faidutti, sloven- ska deželna odbornika Dominko in Gre- gorčič, italijanska deželna odbornika Pi- nuncij in Flego.

—g— **Cepljenje koz v Gorici.** Dne 18. t. m. je cepil mestni protofizik dr. Bramo v otroškem vrtcu in v mestni dekliški šoli Codelli, dne 19. v šoli in otroškem vrtcu na Studencu, via Alvarez, dne 20. pa v ljudski šoli deželne kmetijske šole Podturnom in na učiteljski.

—g— **Goriški deželni uradniki** so do- bili tret. mes. plačo za tri mesece naprej. In sicer zaradi tega, da si morejo nabavi- ti živili. Učitelji in učiteljice dobijo dvo- mesečno plačo naprej. — Kar dobijo, mo- rajo seveda vrniti v mesečnih obrokih.

—g— **Mestno knjižnico v Gorici** so zaprli. Zaprta ostane na nedoločen čas. Tako razglajajo s strani mestne uprave.

—g— **Kraška šolska mladina »Rde- čemu križu«.** Šolski otroci sežanskega okraja so, zavedajoč se vzvišene naloge »Rdečega križa«, tedensko nanašali svoje prihranke svojim učiteljem in tako nano- silili po malih vsotah skupaj K 235.02 ter jih po c. kr. okrajnem šolskem nadzorni- ku M. Kantetu v Sežani darovali Gospe- jini pomožni podružnici »Rdečega križa« v Sežani. Ta plemeniti čin kraške šolske mladine, ki zbujajo dobro nado v nje pri- hodnost, dela čast njenemu učiteljstvu in veselje vsem dobrim srcem, je vreden vsega priznanja in pohvale.

—g— **Iz Volč nam pišejo:** Tukajšnje učiteljstvo je nabralo 80 K 50 vin., ki smo zanje nakupili volne, iz katere je šolska mladina pletla različne oblačilne izdelke. Te smo izročili domačim vojakom.

—g— **Učitelj Valentin Doljak v ru- skem ujetništvu.** Zadnjič smo naznanili, da se že pol leta ne ve nič, kje se nahaja Va- lentin Doljak, učitelj v Batah, vojak 27. domobranskega polka. Dolgih šest mese- cev je mislila nanj mlada žena njegova, starši in sorodniki. Sedaj pa naznanja voj- noinformacijski urad v Gorici, da se na- haja Doljak Valentin, vojak 27. domo- branskega polka, zdrav v ujetništvu v Bobru v guberniji Voronež v Rusiji. Ve- selje vlada v Doljakovi rodovini zbog te vesti.

—g— **Pogreša se Pavel Medič,** učitelj v Gabrovci pri Komnu, poddesetnik pri 27. domobranskem pešpolku, 6. stot- nija. Od 15. oktobra že ni glasu o njem.

—g— **Izpitni za vrtnarice v Gorici** se vrše dne 12. junija, dne 21. junija bodo iz- piti za ženska ročna dela. Prošnje je tre- ba predložiti tekom meseca maja.

—g— **Pokopali so v Gorici** gospo Ano, soprogo profesorja Povšiča, rojeno Podgornikovo. Umrla je ravno na dan druge obletnice svoje poroke. Prej je bila učiteljica. Blag ji spomin!

Tržaške vesti.

—t— **Iz ruskega ujetništva** se je — kakor poroča »Edinost« — oglasil tovariš Emil Adamič, učitelj na Čiril-Metodovi šoli v Trstu in slovenski skladatelj. Naha- ja se v Trojeku (Taškent).

—t— **Na občnem zboru ženske po- družnice C. M. D.,** vršečem se dne 15. t. m., je poudarjala predsednica gospa Sla- vikova, da je dosegla imenovana podruž- nica v preteklem letu rekord, ker znaša podružnični promet nad 10.000 K.

—t— **Plemenita darila.** Da počaste spomin na svojega milega in nepozabne- ga sorodnika prof. Matka Mandiča, so darovale družine Mandič-Brnčič: Slo- venski družbi sv. C. in M. v Trstu 100 K; Istrski družbi sv. C. in M. v Istri 100 K; Bratovščini hrv. ljudi v Istri v Kastvu 100 K; Dijaškemu podpornemu društvu v Pazinu 100 K; Dijaškemu podpornemu društvu v Voloskem 100 K; Dijaškemu podpornemu društvu v Trstu 50 K in Vzgojevališču sv. Jožefa v Trstu 50 K.

—t— **V deželno komisijo za preskrbo v domovino vračajočih se vojakov** sta bi- la imenovana med drugimi: Karel Brun- lechner, ravnatelj dekliške ljudske šole, in Adolf Endler, ravnatelj meščanske šole.

—t— **Tržaška hranilnica in posojil- nica** je na svojem občnem zboru dne 3. t. m. darovala od svojega čistega dobička med drugim tudi društvom, ki so: Kmetij- ska družba za Trst in okolico 800 K; Di- jaško podporno društvo v Trstu 1000 K; Moška podružnica družbe sv. Cirila in

Metoda 400 K; Ženska podružnica družbe sv. Cirila in eMetoda 200 K; Tržaška po- družnica »Slovenskega Planinskega Dru- štva« 100 K; Dijaško društvo v Pazinu 100 K; »Narodna delavska organizacija« 500 K; Podporno društvo za slovenske di- jake koroške, Celovec 30 K; Podporno društvo slovenskih visokošolcev na Du- naju 100 K; Podporno društvo slovenskih visokošolcev v Gradcu 100 K; Podporno društvo slovenskih visokošolcev v Pragi 100 K; Akademsko društvo »Slovenija« na Dunaju 50 K; Akademsko ferialno društvo »Balkan« v Trstu 100 K; Akade- mično društvo slovenskih agronomov »Kras«, Dunaj 20 K; Slovensko akade- mično društvo »Tabor« v Gradcu 50 K; Učiteljsko društvo za Trst in okolico v svrhu razširjevanja šolarskih knjižnic 50 kron; »Tržaški Sokol« 100 K; za sloven- sko trgovsko šolo v Trstu 5000 K; »Glas- bena Matica« v Trstu 400 K; Šolska ku- hinja podružnice Cirila in Metoda pri Sv. Mariji Magdaleni (zgornji in spodnji) 100 kron; za tiskanje slovenskih učnih knjig (Društvo slovenskih profesorjev, Ljub- ljana) 300 K.

Splošni vestnik.

Učiteljske Novine pišejo zopet simpa- tično o našem »Popotniku«. Tudi objav- ljajo citate iz naših člankov »Šola v ne- varnosti«.

Novi novci. Ker se je izkazalo, da ne zadostujejo v prometu se nahajajoči ni- kelnasti novci in da jih posebno v indu- strijskih okrajih jako primanjkuje, je vla- da sporazumno s kraljevsko ogrsko vlado sklenila, nakovati in izdati nove novce po 10 vinarjev in vsekakor tudi po 20 vinar- jev iz novega srebra (zmes iz 50% bakra, 40% cinka in 10% niklja). Ti 10vinarski novci so se začeli izdajati 10. maja t. l. Nakovali jih bodo pa le toliko, kolikor jih je neobhodno potrebno, največ pa za 20 milijonov kron. Novci bodo glede velikosti in teže popolnoma enakj nikelnastim nov- cem, le kovinašta barva in pa natisk na reverzni strani bosta drugačna.

Proti muham. Bolgarski medicinski svet je izdal brošuro, v kateri priporoča razna sredstva za pokončevanje muh, ki so največje prenašalke nalezljivih bolezi- ni. — S pokončevanjem muh pa ne sme- mo čakati poletja ali celo jeseni, ampak moramo začeti takoj, ko se pojavijo prve muhe. Kdor spomladi pokonča eno muho, jih pokonča tisoče!

Znamke za invalide. C. in kr. vojno- oskrbovalni urad se priporoča tem potom vsem ljudskim krogom za nabiranje pi- semskih znamk. Sprejemajo se rabljene poštne znamke vsega sveta, vse vojno- pišemske znamke in navadne avstrijske znamke od 50 vinarjev dalje. Te znamke se zbera, uredijo in potem prodajo v ko- rist vojaškim pohablencem. Zbirke naj se pošilja na: C. in kr. vojnookrbovalni urad, Dunaj IX., Berggasse 16. Ker je to podjetje prav posebno človekoljubnega pomena, se pričakuje od strani slav. ob- činstva najširše udeležbe.

Proti slepi veri, ki jo javnost rada daje napram raznim fantastičnim vestem — pa naj prihajajo iz še tako motnih virov — so ostro nastopili »Ostravski Listy« na Moravskem. Pišejo namreč: »Fantazija je sploh nevarna, a v sedanjih časih še po- sebno. Sedaj vidimo, koliko ljudi je ravno zaradi nje prišlo v navzkrižje s paragrafi. Velik del krivde na tem je tudi na tistem časopisu, ki drvi za — dobičkom! To se kaže kot največji škodovalec svojega na- roda, zakaj z ene strani uničuje moralno sposobnost ljudstva za presojanje, z dru- ge strani pa s svojimi nedolžnimi, po sen- zaciji hlepečimi vestmi daje pobude člo- veški fantaziji. Nemalo krivde pa je tudi na strani površnih čitateljev. Češki žurna- list, pošten politični delavec, sporoča ljud- stvu, kar se mu zdi potrebno in koristno, a če ne more ali ne sme, rajše molči! Treznost časopisja zmanjšuje uveljavlje- nje človeške fantazije in vzgaja ljudi, ka- kršnih potrebuje naša bodočnost. Fanta- zija gre na roko hinavstvu, ovađstvu in zlobi! Imponujoči mirnosti naj se pridruži imponujoča treznost in sposobnost preso- janja!«

Proti sovražstvu. »Slovenec« z dne 12. t. m., št. 107, stran 5, piše do- slovno: Zapoved ljubezni, temeljni zakon krščanstva, tudi sedaj v vojski ni odprav- ljen. In če je res, da ljubezni slepi, je še bolj resnično, da slepi sovražstvo, in sicer še bolj in zato je nekrščansko in krivično. Posebno še, če mu ni treba poznati nobe- ne mere proti posameznikom enega na- roda, proti ujetim in izgnanim. Smešno in blazno je, da se besede sovražstva stavijo za vsakdanji pozdrav, da se otroke uči teh besed, da se v mlada srca cepi sovražstvo kakor ljujlo, ki pohotno poganja, da me-

sto ljubezni, ki je vendar cvetka blagoslo- va. Ne smemo prepevati nobenih psalmov preklinjevanja. To ni pošten, odkrit in mogočen boj! — Te lepe in krščanske be- sede beremo v »Westdeutsche Arbeiter- zeitung«, glasilo katoliških delavskih dru- štev v zahodni Nemčiji. Tedaj ne več: »Gott strafe!«

Nemški glas o poznavanju Slovanov. Berlinski socialdemokratski »Vorwärts« prinaša iz peresa posl. Šmerala znamenit članek, ki obžaluje, da v Nemčiji ne po- znajo zadostno čeških razmer. Nemška znanost ima svoje specialiste za vsak po- jav, za vsak predmet. Vsaka vrsta favne ima v Nemčiji svojega znanstvenega stro- kovnjaka, vsako deželo v Afriki prouču- jejo nemške ekspedicije. A kje je na ka- kem vseučilišču v nemški državi učenjak, ki bi veljal kot poseben poznavalec če- škega naroda, njegovega življenja, njego- vega položaja, njegovih želj? Nemci so dostopni za individualitete drugih narod- ov in so bili vedno ponosni na svoj lastni kozmopolitizem. Ali ni potem čudno, da imajo take nejasne domneve ravno o tem, kar jim leži blizu, o Avstriji in še poseb- no o avstrijskih Čehih?! Voja je povzdi- gnila zanimanje za Avstrijo. Žurnalisti, politiki, vojniki prihajajo preko meje, da enkrat na lastne oči spoznajo Avstrijo. Ali Avstrija ni le Dunaj in Budimpešta, ampak tudi Krakov, Ljubljana, Trst in tu- di veliko glavno mesto ob berlinski progi: Praga! Če se po vojni razmere v central- ni Evropi uredijo nanovo, nastopi med dru- gimi tudi važni politički problem, da li se v interesu obeh sosedov posreči na pri- meren način, da se v okvirju Avstrije in centralno-evropske skupine uredi organi- zacija življenja češkega naroda in njega razmerja do skupnosti nemškega naroda ter da se tako v tem delu Evrope trajno zagotovi narodni mir, ki ga je izsilila višja sila.

Vsi papirji dražji. Sedemdeset tvornic papirja v Avstriji, na Ogrskem in Hrvat- skem razpošilja skupno okrožnico, ki na- znanja, da so povišale cene vsem papir- jem od 15% do 20%. Papir za časopise je v nižji vrsti, za urade, trgovce itd. pa višji. — Zato so sklenili tudi tiskarji, da temu primerno povišanje cene tiskarskim izdelkom. Cene so poskočile tudi vsem ostalim potrebščinam v tiskarnah.

Sprejemanje v kadetne šole. Z za- četkom šolskega leta 1915/16 (sredi sep- tembra) se bodo sprejemali aspiranti z namembno za c. kr. deželno brambo v I., II. in III. letnik ene izmed pehotnih ka- detnih šol za v državnem zboru zastopa- nih kraljestev in dežel in v I. letnik ko- njeniške kadetnice. Sprejem v druge kot zgoraj označene letnike je nedopusten. Sprejemni pogoji se nahajajo v »Predpi- sih o sprejemu aspirantov v c. in kr. ka- detne šole« (izdaja z leta 1900 z dodatki iz leta 1902 in 1905). Prošnje je vlagati najkasneje do 20. julija t. l. Sprejem onih, ki so pri črnovojniškem izbiranju spo- znani za sposobne za črnovojniško služ- bo z orožjem, kakor tudi onih, ki so že potrjeni, je izključen. Natančnejši podatki so razvidni iz tozadevnega razglasa, ki se objavi te dni v uradnih listih in ki je tudi na vpogled pri vseh c. kr. okrajnih glavarstvih, pri mestnem magistratu v Ljubljani in pri ravnateljstvih pomožnih uradov c. kr. deželnih vlad oziroma na- mestnij.

Razgled.

— **Nemška šola v Rimu** zaprta. Ko- respondenci urad piše: Wolffov urad po- roča iz Rima: Tukajšnja nemška šola se zapre, ker primanjkuje učiteljev. Pouk odpade, dokler ne dobe nadomestila.

— **Bolgarske sirote.** »Echo de Bul- garie« javlja: Uradna statistika izkazuje, da je na Bolgarskem 71.929 otrok, ki so jim očetje padli v zadnji vojni. Med temi je 45.000 otrok iz tako ubožnih družin, da jih mora država podpirati. 2730 teh otrok nima ne očeta ne matere.

— **Znamenit geograf umrl.** Češki listi priobčujejo vest, da je v Nišu umrl znani geograf dr. Jovan Cvijić, vseučiliški pro- fesor v Belgradu. Cvijić je izdal mnogo strokovnih del, zlasti znamenite pa so bile njegove narodopisne študije iz Makedo- nije, ki jo je neštetokrat prepotoval in po- znal kakor malokdo. Kot geograf je bil na glaslu velikega učenjaka. Na kakšni bo- lezni je umrl profesor Cvijić, ni pove- dano.

— **Ranjene oči v vojni.** Dvorni svenik prof. dr. E. Gross je predaval o ranjenih v oči v vojni. Med drugim je dejal: Število ranjencev v oči v vojni je v zadnjem de- setletju stalno naraščalo. V ameriški vojni za svobodo je tvorilo ranjenih v oči 3% vseh poškodb, v nemško-francoski vojni leta 1870. 1%, v rusko-japonski vojni 2%,

v balkanski vojni pa še več. V sedanji svetovni vojni opazujemo nadaljno nara- ščanje. Samo v budimpeštanski univerzni javni kliniki št. 1 je bilo v prvi polovici sedanje vojne 500 v oči ranjenih; od teh ranjenih vojakov jih je oslepel 6% na obe oči, 60% pa na eno oko. To je posled- dica modernega bojevanja. Oči rani in po- škoduje večidel strel. Strel od strani v oko je navadno smrten. Čelnega strela je navadno žrtev eno oko ali časih tudi obe oči. Če je ranjeno eno oko in se vname, je nevarnost še za drugo oko, zato mora biti neozdravljivo oslepel oko zaradi zdravega očesa odstranjeno. Da se take operacije naši vojaki nikdar ne branijo, priča o njih zdravem razumu in junaštvu. Svojčas so skrbeli za oslepele ljudi s tem, da so države zanje gradile azile. Ali osle- peli ljudje se morajo vrniti življenju in delu. In to je povsem mogoče, saj so bili: Fawcett, poštni minister v Gladstonovem kabinetu, Milton, pesnik »Izgubljenega raja«, Avguštin Thierry, zgodovinar, Sau- derson, profesor matematike, Rodenbach, član belgijskega parlamenta — sami slepci.

— **Društvo »Freie Schule«** je imelo v svojem domu na Dunaju 10. (jubilejsko) glavno skupščino. »Freie Schule« ima se- daj čez 20.000 članov v 248 podružnicah.

— **Profesor Jaroslav Vješin.** Iz Sofije poročajo: Bivši profesor na šoli lepih umetnosti v Sofiji, slikar Jaroslav Vješin, je umrl. Pred približno 14 dnevi ga je za- del mrtvoud. Vješin, ki je bil v 55. letu starosti, je bil rojen v Vrani na Češkem. Študiral je v Pragi in v Monakovem, kjer se je pozneje tudi nastanil. Bil je odličen učenec Pilotysa in je bil po poklicu v So- fiji imenovan za dvornega slikarja kralja Ferdinanda; pozneje je bil Vješin kot voj- ni slikar pridružen bolgarskemu generalne- mu štabu s činom polkovnika. Vješin je dosegel velike uspehe zlasti s ciklom lov- skih slik, ki jih je napravil za umrlega prestolonaslednika nadvojvodo Franca Ferdinanda, in s ciklom »Slavnosti povod- om zavzetja prelaza Šipke«, ki je bil raz- stavljen tudi v St. Louisu in Lättichu. Vješin je bil odlikovan z več redovi in ko- lajnami.

— **Angleško otroško delo.** V angleški javnosti sedaj živahno razpravljajo o vprašanju, kako bi se najbolje vzgojilo otroke za naloge velike dobe. »Daily Chronicle« stavlja predlog, ki je jako in- teresanten. Otroci, piše list, naj v prvi vr- sti pomagajo drugim otrokom. V tej sme- ri morejo storiti mnogo. Oni lahko po- pravljajo stare igrače, šivajo zimске oble- ke in povablajo ubožnejše otročiče na ju- žine. Seveda naj jih pri delu nadzorujejo starejši. Seveda se mora zgoditi to na fin način in pustiti otrokom najširšo možnost, da napravijo vse iz lastnega nagiba. Neka dama londonske družbe je že organizirala tedensko otroško delavno družbo. Dečki in deklice napravljajo stvari za uboge otroke, šivajo in pletejo z veliko pridnost- jo in veliko spretnostjo in so napravili že dosti oblek. Otroci so jako pridni pri tem delu. Malčke se lahko porabi tudi za kaka lažja dela na polju. Dečki naj plevejo ple- vel in skrbje za red na vrtovih. V devet do deset letnjih se bo opazilo, da se otro- ke za ta dela vzgoji ravno tako lahko ka- kor odrasle ljudi.

— **Profesor Karel Lamprecht.** V Lip- skem je umrl znani nemški zgodovinar profesor Karel Lamprecht, 59 let star. Njegovo glavno delo je »Deutsche Ge- schichte«.

— **Stoletnica hrvatskega književnika.** Dne 29. aprila je poteklo 100 let, odkar se je v Dubrovniku rodil hrvatski pesnik Anton Kazali. Njegova glavna dela so: pesem »Čoso«, »Sirotica Lopujska«, »Zlatka«, »Glas iz pustinje«, »Grobnik« in »Cvjet neimeni«. Dopršil je tudi pre- vod Homerjeve Iliade. Kazali je bil ilirec in velik rodoljub. Umrl je v Dubrovniku 17. januarja 1894.

— **Slavni učitelj civilnega prava** na praški češki univerzi, dvorni svetnik in član gospodarske zbornice profesor dr. Emil Ott, je slavil te dni svojo sedemde- setletnico.

LISTNICA UPRAVNIŠTVA.

Za p. n. naročnike, ki so plačali pol- letno naročnino, priložimo v prihodnji (11. št.) položnice. Oni pa, ki še niso pla- čali letošnje ali prejšnje lanske naročnine, naj to store čimprej, sicer moramo list brezobzirno ustaviti. List moramo tiskar- ni redno plačevati, sicer nam ustavi tisek. Upravištvu.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Radivoj Korene.

Last in založba »Zaveze avstrijskega jugo- slovenskega učiteljstva«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.